

henvisninger – desværre. Teksten er meget kortfattet; der er ikke tale om en »læsebog«, men om en nyttig opslagsbog.

Henning Mørch

Atlas für jedermann. Red.: R. Habel, et al. – 4. Aufl.
Haack, Gotha 1986. 217 s., kort. 30 cm. DM 31,-.

Skulle dette skoleatlas end være prisbilligt, så er der andre på markedet, der indholdsmæssigt er meget mere værd og anvendelige. Stednavneudvalget er tilfældigt og for lille. Det prisværdige forsøg på at anvende lokale navne i stedet for germaniseringer er faldet meget inkonsekvent ud. Et annex med »geografiske« billeder er pænt trykt, men valget af motiver er for en stor dels vedkommende severdigheder og giver intet geografisk helhedsindblik i de valgte egne; kun i begrænset omfang supplerer billederne hinanden. Et statistisk annex med fine flag for hvert land indeholder så få oplysninger, at det er spild af papir.

Henning Mørch

J.A. Jackson: Migration.

Longman, London 1986. 91 s., fig. 20 cm. GBP 3.95.

Forfatteren er sociolog og bogen er kommet i en sociologisk serie. På dette grundlag er der tale om en skikkelig, lille introduktion. Der er rimelige referencer og forslag til yderligere læsning. Regionale og økonomiske aspekter er dog så relativt underbelyst, at bogen ikke er til megen nytte i disse sammenhænge, hvor der er mange bedre muligheder, og som helhed er bogen grundet formatet rigeligt kortfattet. Men som introduktion – OK.

Henning Mørch

Pierre Biays: Le Canada: environnement naturel, économie, régions. – (Dossiers des images économiques du monde; 10).
Sedes, Paris 1987. 170 s., ill. 24 cm. Pris ikke oplyst.

En geografibog om Canada af Canadiere, må være sagen. Men tilpasset formatet er resultatet lovlig kortfattet. Det er ikke meget man får at vide om de enkelte emner og områder i det store land – udover det helt oversigtsmæssige. Bogen er meget traditionelt opbygget, og er skrevet i den særlige franske tradition, hvor det meste synes fremkommet ad åbenbaringsvej – der er yderst få henvisninger og en meget kort litteraturliste. De 64 »documents« er ligeligt fordelt på tabeller og

stregtegnede kort, disse sidste er uværdigt primitive.

Henning Mørch

Atlas économique de l'Europe. J.R. Sortia, [et al.].

Société Royale Belge de Géographie, Bruxelles 1986. 176 s., ill. 40 cm. BFR 2.500,-.

Atlas'et er inddelt efter godt tyve brancher. Hver branche er beskrevet med to sider forklaringer og fire kort over branchens værditilvækst – andel af samlet værditilvækst, tilvækst pr. kvadratkilometer og pr. indbygger, og den absolutte tilvækst i ECU. Kortet for tilvækst pr. kvadratkilometer er udeladt for fiskeri, men i de fleste andre brancher kan den arealrelaterede virke aldeles absurd. Hvad med trykkeribranchen i relation til areal i Island? For at give et grelt eksempel. – Men ellers er det et udmærket atlas. Basisarealerne er amter/provinser og giver som helhed et anvendeligt net til beskrivelsen af fordelingen. Det store format gør, at kortene ikke bliver gnidrede. Den ganske vist kortfattede følgetekst er fornuftig og fyldestgørende. Der indledes med en redegørelse for metode og problemer. Og der afsluttes med en serie fornuftige syntesekort. Det er prisværdigt, at man ikke begrænser sig til Fællesmarkedet, som ses i mange andre værker om »Europa« i disse tider, men inkluderer de øvrige nordiske lande samt Schweiz og Østrig. – Kortene, der med cirkler viser den absolutte tilvækst, kan nok få en dansker til at blive lidt mere beskedent; det er ikke meget landet synes af i den store mosaik.

Henning Mørch

Bendix Carstensen & Ole Møller Jensen: Atlas over kræftforekomst i Danmark 1970-79.

Kræftens Bekæmpelse, Kbh. 1986. 418 s., ill. & 1 kort i lomme. 30 cm. Kr. 585,-.

I »det store udland« er der en lang tradition for atlas over sygdommes udbredelse til brug for lokalisering af årsager og til hjælp ved bekæmpelsen. Geografer har ofte været involveret i dette arbejde og i adskillige tilfælde været foregangsmænd. Dette danske værk må hilses som en meget vigtig udgivelse og er på flere måder et pionerværk – fremkommet uden medvirken af geografer. – Der indledes med en generel redegørelse for registrering, materiale, metoder, fejlkilder og fortolkning. Herefter belyses ca. 30 kræfttyper

efter samme skema: En ganske kort tekst omhandler »risikofaktorer« og »geografisk fordeling«. Risikofaktorerne er for en stor del endnu kun klarlagt i meget begrænset omfang, men der er mange litteraturhenvisninger til, hvad man trods alt ved. Den beregnede risiko (relative hyppighed) er justeret m.h.t. alder og i en del tilfælde også urbaniseringsgrad. De to køn behandles separat. I diagrammer belyses risici i relation til køn, alder og urbanisering. Herefter viser 2-4 kort de regionale fordelinger af risici overvejende henført til kommuner. Til slut viser en tabel risici fordelt på kommuner og køn. – En del af kortene for de mere sjældne kræfttyper viser risici fordelt på amter. Så groft et regionalt net kan næppe give særlige fingerpeg om årsagssammenhæng. Specielt for de sjældne former må man håbe, at der vil være midler til regionale studier på mikroniveau – kombineret med flytteeanalyser. – Det fremgår, at der er tale om et basismateriale, men det er et meget vigtigt materiale. Det skriger på analyse – ikke blot af medicinsk personale, men også af andre bl.a. geografer, der kan deres statistik og regionale analysemetoder. Man må håbe at der også i Danmark vil være geografer, der forstår betydningen af regionale studier af sygdomsforhold, og som ser mulighederne for deres fags anvendelighed. – Man må dog især håbe, at det bliver muligt at følge dette betydningsfulde værk op i kampen mod en af samfundets værste svøber.

Henning Mørch

Famine as a geographical phenomenon. Ed. by Bruce Currey and Graeme Hugo.
Reidel, Dordrecht 1984. VI, 202 s., ill. 25 cm. NLG 95,-.

Bogen er en samling artikler om et meget vigtigt emne – også for geografer. Skønt skrevet af geografer og trods bogens titel er det egentligt geografisk ikke det mest fremtrædende; bogen har mere et tværfagligt præg, og det er måske netop dens styrke. Artiklerne dækker en bred vifte af problemstillinger: linear programming anvendt på fødevarer-strømme, historiske studier, demografiske forhold, effekter af krig etc. Man får en klar opfattelse om »sult« som et meget komplekst problem, der hverken har simple forklaringer eller løsninger. Det kunne nok have styrket bogen, at artiklerne ikke blot synes skrevet hver for sig, men var i en mere funktionel dialog indbyrdes, – de kunne måske være revideret efter en art sympo-

sium. Redaktørerne kunne også i højere grad i indledningen have understreget og belyst de ret forskellige indfaldsvinkler og synspunkter. Hvorom alting er er det dog en læsværdig og nyttig bog. Blot er det synd prisen er blevet som den er: et sært udslag af forlægger politik, der meget vel vil hindre den udbredelse, bøger fortjener. Dette ses også i lyset af, hvad andre bøger efter samme model kan fås for.

Henning Morch

Tom Beer: Environmental oceanography: an introduction to the behaviour of coastal waters.

Pergamon, Oxford 1983. XXII, 262 s., ill. 23 cm. Hardback: USD 30,-. Paperback: USD 13,-.

Denne bog giver, som titlen indikerer, en elementær indføring i oceanografi og kystprocesser. Bogen omhandler endvidere emnerne: bølge teori, tidevand, vandets kemiske sammensætning, vandcirkulation, grænselag, turbulens, meteorologi, estuarier, remote sensing og dataanalyser. »Environmental Oceanography« er tænkt som håndbog for planlæggere, administratorer og studerende knyttet til oceanografiske projekter, men er – til trods for (eller p.g.a?) en emnemæssig meget bred dækning – ikke tilstrækkelig detaljeret til dette formål. Flere af emnerne berøres for overfladisk. Bogen udmærker sig derimod ved at have symbolindex, omregningstabel for måleenheder, forslag til instrument- og grejlistes, ordlistes (dels et bølge-, dels et oceanografisk) med definitioner, samt et omfattende stikordsregister.

Merete Binderup

Shorelines and isostasy. Ed. by D.E. Smith and A.G. Dawson. (Institute of British Geographers. Special publication; no. 16).

Academic Press Inc., London 1983. X, 387 s., ill. 26 cm. USD 55,-.

Bogen omhandler en række forskellige problemstillinger omkring emnet isostasi og kystudvikling. De i alt 15 kapitler er rubricerede under 6 hovedafsnit, hvoraf det første omhandler en generel introduktion til emnet iso- og eustasi. Andet afsnit behandler forskellige aspekter af kystudvikling, belyst ved eksempler fra bl.a. Australien, USA's Atlanterhavskyst og det nordlige Canada. Det tredje afsnit indeholder dels en grundig og veldokumenteret indføring i forskellige feltmetoder, belyst ved eksempler fra Skotland;

dels en diskussion af relative og absolutte dateringsteknikker. I afsnit 4 belyses en række problemstillinger omkring glacioisostatiske effekter på kysten, – i forskellige tidsafsnit, fra Sen Kvartær til Holocæn, og i forskellige regioner. Hydroisostasiens betydning for kystudviklingen behandles i afsnit 5, og er eksemplificeret ved lokaliteter fra North Queensland. Det sjette og sidste afsnit er en status over emnet med forslag til videre undersøgelser.

Bogen er velskrevet og indeholder mange gode illustrationer, fotos og referencer, men man savner dynamisk-morfologiske aspekter i diskussionerne.

Merete Binderup

John A. Richards: Remote sensing digital image analysis: an introduction.

Springer Verlag, Berlin 1986. XVII, 281 s., 25 cm. DEM 138,-.

Den voldsomme udvikling inden for satellitbilledanalyse med anvendelse af datamater i de senere år har resultatet i en stadigt voksende strøm af bøger om emnet, specielt lærebøger. Den hurtige udvikling garanterer i øvrigt også, at få år gamle bøger virker forældede. Richards bidrag til genren er relativ traditionel i sin opbygning. Den indledes med en up-to-date gennemgang af teknik og satellit/sensor-systemet, hvorefter alle hovedklasserne af procedurer til digitalbehandling af satellitbilleder gennemgås. Det drejer sig om geometrisk opretning, radiometrisk modifikation og kontraststrækning, transformationer, herunder Fourier-transformation og klassifikation. Alt behandles nydeligt og kortfattet, og præsentationen retter sig mod brugeren snarere end eksperten. Visse afsnit er dog relativt svære i deres matematiske formulering, idet færdige matematiske udtryk præsenteres på basis af en rudimentær argumentation. Som lærebog betragtet er den, trods denne svaghed, ganske velegnet, ikke mindst p.g.a. de mange (151) figurer, hvoraf de fleste er meget pædagogiske. Bogen er tilmed udstyret med farvebilleder af fin kvalitet, hvilket unægtelig er en stor fordel for et værk, der drejer sig om billedbehandling. Afslutningsvis gennemgås kort et par »case studies«, men dette ændrer ikke ved, at bogen, hvis den anvendes som basis for et kursus, bør suppleres med praktiske eksempler på metodernes anvendelse. Kun derved kan deres potentiale, og ikke mindst deres begrænsninger, forstås.

Kjeld Rasmussen

Handbook of pattern recognition and image processing. Ed. by Tzay Y. Young, King-Sun Fu.

Academic Press, Orlando 1986. XX, 705 s., ill. 25 cm. USD 89,-.

Mønstergenkendelse og billedbehandling beskæftiger sig med beskrivelse af informationsindhold i måleserier af især den særlige form for måledata, som betegnes billeder. Denne matematisk/statistiske/datalogiske disciplin finder utallige anvendelser: militære, videnskabelige og tekniske. Håndbogen søger at dække de basale, teoretiske aspekter af mønstergenkendelse og billedbehandling, de datatekniske sider, såvel som en række vigtige anvendelsesområder. Remote sensing er et af disse områder, som dækkes på ca. 15 sider af professor Philip Swain fra Purdue University. Dette kapitel er uhyre oversigtspræget og i modsætning til de fleste andre kapitler meget let læst, men det er indlysende, at man ikke når langt på så begrænset plads, især ikke når alle væsentlige billedbehandlingsprocedurer, der anvendes inden for remote sensing, skal nævnes. Der er nærmest tale om en ren opremssning. Håndbogen som helhed giver med sine ca. 700 sider og 27 kapitler et uhyre bredt overblik, som kan være til stor nytte, hvis man ønsker en introduktion. Til visse kapitler (men ikke kapitler om remote sensing) findes omfattende litteraturlister. Som håndbog lider den under en tilsyneladende ret lemfældig redaktion: Der er ikke gjort meget for at »homogenisere« indlæggenes karakter. Nogle er meget tekniske og detaljerede, andre, bl.a. Swain's meget oversigtsprægede. For en ikke-ekspert som undertegnede forekommer det, at kapitlernes længde ikke afspejler emnernes vigtighed. En detalje falder i øvrigt i øjnene. Alle på nær fire forfattere er, om ikke amerikanske, så dog ansat på amerikanske universiteter o.lign. Især Purdue University og University of Maryland, Wisconsin og California er stærkt repræsenterede. Dette afspejler givetvis disse universiteters, og USA's, dominans på området, men mon ikke et par ikke-amerikanske forskere er blevet overset, da forfatterlisten blev udarbejdet?

Kjeld Rasmussen

La télédétection satellitaire Spot: aménagement et Pixels. Directrice Aline Chabreuil. (Metropolis; no. 70/71).

Metropolis, Paris 1985. 117 s., ill. 28 cm. FRF 195,-.